

## M.A. (SANSKRIT) Semester - 2 (CBCS) Examination

March/April- 2018

GADYAKAVYA

(CORE)

Time: 2:30 Hours

Marks: 70

## Instructions:

1. All questions are compulsory.
2. Figures to the right indicate marks.

પ્રશ્ન-૧ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે ગદ્યખંડોનો અનુવાદ કરો. (૧૪)

- (૧) एकदा तु वासतेय्यास्तुरीये यामे प्रत्युषस्येव स्वप्ने चटुलज्वालापुञ्जपिञ्जरीकृत सकककुभा दुर्निवारेण दवहुतभुजा । दह्मन् केसरिणमद्राक्षीत् । तस्मिन्नेव दावदहने समुत्सज्य शावकानुप्लुत्य चात्मानं पातयन्ती सिंहमपश्यत् । आसीष्पास्य चेतसि - 'लोके हि लोहेभ्यः कठिनतराः खलु स्नेहमया बन्धनपाशाः, यदाकृष्टा - स्तिर्यच्चोडप्येवमाचरन्ति' इति ।
- (૨) तच्छ्रुत्वा बाष्पवेगगृहामाणाक्षरं कथंकथमप्यायतं निःश्चस्योवाच - वत्स ! जानामि त्वां पितृप्रियमतिमृदुहृदयम् । ईदृशेषु विधुरयति धीमतोऽपि धियम् । अतिदुर्धरो बान्धवस्नेहः सर्वप्रमाथी । यतो नार्हस्यात्मानं शुचे दातुम् । उदाममहादाहन्वरदग्धोऽपि दहये खल्वहमधिक्तरमनेनायुष्मदाधिना । निशितमिव शस्त्रं तक्ष्णोति यां त्वदीयस्तनिमा । सुखं च राज्यं च वंशस्य प्राणाश्च परलोकेश्च त्वयि मे स्थिताः ।
- (૩) विदर्भी नाम जनपदः तस्मिन्भोजवंशभूषणम्, अंशावतार इव धर्मस्य, अतिसत्त्वः, सत्यवादो, वदान्यः, विनीतः, विनेता प्रजानाम्, रंजितभृत्यः कीर्तिमान्, उदयोबुद्धिमूर्तिभ्याम् उत्थानशीलः, शास्त्रप्रमाणः शक्यभक्त्यकल्यारम्भी, संभावयिता बुधान्, प्रभावयिता सेवकान्, उदभावयिता बन्धून्, न्यम्भावयिता शत्रून्, असंबद्धप्रलापेष्वदत्तकर्णः ..... पुण्यश्लोकः पुण्यवर्मा नामासीत् ।
- (૪) અથૈષુ દિનેષુ ભૂયોભૂયઃ પ્રસ્તુતેઢર્થે પ્રેર્યમાણો મન્ત્રિવૃદ્ધેન વચસામ્યુપેત્ય મનસૈવાચિત્તજ્ઞ ઇત્યવજ્ઞાતવાન્ । અથૈવં મન્ત્રિણો મનસ્યભૂત - 'અહો મે મોહાદ્ધાલિશ્યમ્ । અરુચિતેઢર્થે ચોદયન્નર્થીવાક્ષિગતોઢહમસ્ય હાસ્યો જાતઃ । સ્પષ્ટમસ્ય ચેષ્ટાનામાયથાપૂર્વ્યમ્ ।

પ્રશ્ન-૨ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પૂર્વાપ્ર સંદર્ભ આપી સમજાવો. (૧૪)

- (૧) अकारणादेव चानायत गरीयसी दुःखासिका । (૩) दक्षिणा अपि तद्भावबहिष्कृता द्वेष्याः भवेयुः ।
- (૨) 'देव ! दाहन्वरो महान्' इति । (૪) अहो महात्म्यं पतिव्रतानाम् ।

પ્રશ્ન-૩ હર્ષયરિતના આધારે બાણની ગદ્યશૈલીનો વિસ્તૃત પરિચય આપો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૩ આખ્યાયિકાના લક્ષણો આપી, હર્ષયરિતનું આખ્યાયિકા તરીકે મૂલ્યાંકન કરો.

પ્રશ્ન-૪ 'દશકુમારયરિત'ના આઠમાં ઉચ્છવાસનું રસદર્શન કરો. (૧૪)

અથવા

પ્રશ્ન-૪ 'દશકુમારયરિતમ્' ઉચ્છવાસ-૮ના આધારે વિશ્રુતનું પાત્રાલેખન કરો.

પ્રશ્ન-૫ નીચેનામાંથી કોઇપણ બે પર વિવેચનાત્મક નોંધ લખો. (૧૪)

- (૧) પ્રમાકરવર્ધનસ્ય પુત્રસ્નેહઃ । (૨) પ્રમાકરવર્ધનસ્ય મૃત્યુપ્રસન્નઃ ।
- (૩) દણ્ડિનઃ પદલાલિત્યમ્ । (૪) વિહારમદ્રસ્ય પાત્રાલેખનમ્ ।